

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра ветеринарної хірургії ім. акад. І.О. Поваженка

“ЗАТВЕРДЖЕНО”
Факультет ветеринарної медицини
«_01_» червня 2026р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ
(вибіркова навчальна дисципліна)**

Галузь знань: 21 «Ветеринарія»

Спеціальність: 211 «Ветеринарна медицина»

Освітньо-професійна програма: «Ветеринарна медицина»

Факультет ветеринарної медицини

Розробники: доцент, кандидат ветеринарних наук, доцент Вадим КЛИМЧУК
асистент, доктор філософії Дмитро КОВАЛЕНКО

Опис навчальної дисципліни

Значення дисципліни «Анестезіологія» для формування магістра ветеринарної медицини зростає з уведенням спеціалізації у практику лікарів ветеринарної медицини та постійним зростанням кількості свійських тварин та підвищенням рівня ветеринарної допомоги. Основною метою вибіркової дисципліни «Анестезіологія» – є удосконалення та поглиблення сучасних теоретичних знань і практичних навичок в цій сфері, вивчення різних засобів, видів, методів проведення загального та місцевого знеболення, можливі ускладнення, що виникають під час анестезіологічного супроводу тварин, засоби та методи корекції термінальних станів що виникають при хірургічній патології тварин.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>	
Спеціальність	<i>211 «Ветеринарна медицина»</i>	
Освітня програма	<i>«Ветеринарна медицина»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<i>вибіркова</i>	
Загальна кількість годин	<i>90</i>	
Кількість кредитів ECTS	<i>3</i>	
Кількість змістових модулів	<i>2</i>	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	<i>–</i>	
Форма контролю	<i>залік</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	<i>3</i>	<i>–</i>
Семестр	<i>6</i>	<i>–</i>
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	<i>–год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>– год.</i>	<i>–год.</i>
Лабораторні заняття	<i>15 год.</i>	<i>–год.</i>
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>–год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>2 год.</i>	<i>–</i>

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета - удосконалення та поглиблення теоретичних знань і практичних навичок в цій сфері, вивчення різних засобів, видів, методів проведення загального та місцевого знеболення, можливі ускладнення, що виникають під час анестезіологічного супроводу тварин, засоби та методи корекції термінальних станів що виникають при хірургічній патології тварин.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Анестезіології»:

«Біофізика», «Латинська мова та термінологія», «Анатомія свійських тварин», «Фізіологія тварин», «Ветеринарна мікробіологія».

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час професійної діяльності

СК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час фахової діяльності.

СК 7. Здатність організувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.

СК 9. Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.

СК12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

СК13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 3. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

ПРН 4. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, приймати рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.

ПРН 7. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.

ПРН 20. Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань.

Компетентності першого дня:

1. Демонструвати розуміння етичних та правових рамок, в яких має працювати лікар ветеринарної медицини, включаючи професійні аспекти, аспекти, що пов'язані з благополуччям тварин, власників тварин, громадським здоров'ям, суспільні та екологічні аспекти, пов'язані з професійною діяльністю.

4. Сприяти та контролювати збереження здоров'я та безпеки себе, пацієнтів, власників тварин, колег та навколишнього середовища під час здійснення професійної діяльності; демонструвати знання про принципи забезпечення якості; застосовувати принципи управління ризиками на практиці.

9. Вміти критично мислити, здійснювати перегляд та оцінку літератури та презентацій.

10. Розуміти та застосовувати принципи концепції Єдиного здоров'я для забезпечення належної клінічної практики у ветеринарії, а також науково обґрунтованої та доказової ветеринарної медицини.

12. Використовувати професійні здібності для сприяння розвитку ветеринарних знань та реалізації концепції "Єдине здоров'я" з метою сприяння здоров'ю, безпеці та благополуччю тварин, людини і навколишнього середовища, а також досягнення Цілей сталого розвитку ООН.

18. Проводити повне клінічне обстеження та демонструвати особисту здатність до прийняття самостійних клінічних рішень.

19. Розробляти відповідні плани лікування пацієнтів та проводити лікування в інтересах кожної тварини під опікою, використовуючи доступні ресурси, а також надавати відповідні власні міркування щодо охорони здоров'я тварини та людини та навколишнього середовища.

20. Надавати невідкладну і першу медичну допомогу тваринам поширених видів. Розставляти пріоритети та розподіляти ресурси відповідно до кожної конкретної ситуації.

24. Використовувати базове діагностичне обладнання та ефективно проводити обстеження тварин відповідно до конкретного випадку, згідно з належною практикою охорони здоров'я та біобезпеки і чинними нормативними документами. Розуміти внесок цифрових інструментів та штучного інтелекту у теорію і практику ветеринарної медицини.

25. Розпізнавати ознаки можливих захворювань тварин, що підлягають повідомленню до відповідних державних органів, зоонозів, а також ознак жорстокого поводження з тваринами та вживати відповідних заходів, у тому числі повідомляти відповідні органи влади.

27. Правильно і відповідально призначати пацієнтам ліки та видавати їх відповідно до Законодавства та останніх настанов.

30. Належним чином виконувати асептичні процедури.

31. Безпечно проводити тварині седацію, загальну та регіональну анестезію; застосовувати хімічні методи витримки.

32. Оцінювати стан больової реакції тварини, управляти болем та запобігати завчасно тварині болю.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	тижні	усього	у тому числі				
лекційні			практ.	лабораторні	інд	с.р.	
Модуль 1. Загальна і місцева анестезія тварин							
Тема 1. Вступна лекція. Наука анестезіологія. Історія розвитку. Фізіологія болю. Колапс та шок як загальна реакція організму на травму.	1	8	1		1		4
Тема 2. Організація анестезіологічного супроводу та інтенсивної терапії в операційних. Фармакологічні засоби та прилади. Загальна анестезія тварин.	2-3	16	2		2		9
Тема 3. Місцева анестезія. Види, методи. Показання і протипоказання. Можливі ускладнення. Сучасні підходи.	4-5	16	2		2		9
Тема 4. Контроль стану тварини під час анестезіологічного захисту тварини. Моніторинг.	6-7	16	2		2		9
Разом за змістовим модулем 1		45	7		7		31
Модуль 2. . Особливості анестезії у тварин з порушенням гомеостазу. Можливі ускладнення. Реанімація. Інфузійна і гемотрансфузійна терапія в анестезіології тварин							
Тема 5. Анестезіологічний супровід тварин з порушеннями гомеостазу.	8-9	19	2		2		7
Тема 6. Ускладнення під час анестезії. Термінальні стани. Реанімація.	10-11	19	2		2		7
Тема 7. Інфузійна терапія при анестезіологічному	12-13	19	2		2		7

супроводі тварин.							
Тема 8. Гемотрансфузіологія. Особливості при анестезій тварин з порушеннями гомеостазу.	14-15	19	2		2		8
Разом за модулем 2	-	45	8	-	8	-	29
Усього годин за курс		90	15	-	15	-	60
Залік							

3. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	год
1	Вступна лекція. Наука анестезіологія. Історія розвитку. Фізіологія болю. Колапс та шок як загальна реакція організму на травму.	1
2	Організація анестезіологічного супроводу та інтенсивної терапії в операційних. Фармакологічні засоби та прилади. Загальна анестезія тварин.	2
3	Місцева анестезія. Види, методи. Показання і протипоказання. Можливі ускладнення. Сучасні підходи.	2
4	Контроль стану тварини під час анестезіологічного захисту тварини. Моніторинг.	2
5	Анестезіологічний супровід тварин з порушеннями гомеостазу.	2
6	Ускладнення під час анестезії. Термінальні стани. Реанімація.	2
7	Інфузійна терапія при анестезіологічному супроводі тварин.	2
8	Гемотрансфузіологія. Особливості при анестезій тварин з порушеннями гомеостазу.	2
	Всього	15

4. Темі лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	год
1.	Організація анестезіологічного забезпечення та інтенсивної терапії в ветеринарній медицині дрібних тварин. Особливості роботи ветеринарного анестезіолога.	1
2.	Загальна анестезія. Наркоз, нейролептнаркоз, нейролептаналгезія, атералгезія, електронаркоз. Види, засоби та методи загальної анестезії.	2
3.	Вибір методу загальної анестезії. Підготовка тварин до наркозу. Інгаляційний і не інгаляційний наркоз собак і котів. Особливості, переваги та недоліки. Методика проведення.	2
4.	Місцева анестезія собак і котів. Показання, протипоказання, засоби місцевої анестезії. Поверхнева та інфільтраційна анестезія. Ускладнення, профілактика та інтенсивна терапія. Регіональна та спинномозкова місцева анестезія собак і котів.	2
5.	Особливості анестезії у тварин з порушеннями гомеостазу. Технічні засоби, що застосовуються в анестезіології та реаніматології собак і кішок. Оксигенотерапія. Штучна вентиляція легень. Трахеотомія та трахеостомія. Інтубація трахеї. Методи судинного доступу.	2
6.	Принципи інтенсивної терапії. Корекція метаболізму. Плазмаферез, гемосорбція, гемодіаліз та перитонеальний діаліз у собак і котів. Пункція перикарда. Торакоцентез, дренажування грудної порожнини. Пункція та катетеризація сечового міхура. Контроль діурезу. Декомпресія, дренажування та промивання шлунку і кишечника у собак і котів.	2
7.	Розлади гомеостазу в анестезіології (водно-електролітний обмін, кислотно-	2

	лужна рівновага). Класифікація, клініка, діагностика, способи корекції. Інфузійна терапія.	
8.	Гемотрансфузіологія при анестезіологічному забезпеченні тварин з порушеннями гомеостазу.	2
	Всього	15

5. Темы самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	год
1	Фізіологія болю. Колапс, шок, стрес, як загальна реакція організму на травму. Організація анестезіологічного забезпечення та інтенсивної терапії в ветеринарній медицині дрібних тварин. Особливості роботи ветеринарного анестезіолога.	4
2	Загальна анестезія. Наркоз, нейролептнаркоз, нейролептаналгезія, атералгезія, електронаркоз. Види, засоби та методи загальної анестезії. Вибір методу загальної анестезії. Підготовка тварин до наркозу. Премедикація	9
3	Інгаляційний наркоз собак і котів. Особливості, переваги та недоліки. Методика проведення.	9
4	Не інгаляційний наркоз собак і котів. Види, особливості, переваги та недоліки. Методика проведення.	9
5	Місцева анестезія собак і котів. Показання, протипоказання, засоби місцевої анестезії. Поверхнева та інфільтраційна анестезія. Регіональна та спинномозкова місцева анестезія собак і котів. Ускладнення, профілактика та інтенсивна терапія.	7
6	Особливості анестезії у тварин з порушеннями гомеостазу. Технічні засоби, що застосовуються в анестезіології та реаніматології собак і кішок. Оксигенотерапія. Штучна вентиляція легень. Трахеотомія та трахеостомія. Інтубація трахеї. Методи судинного доступу.	7
7	Принципи інтенсивної терапії. Корекція метаболізму. Плазмаферез, гемосорбція, гемодіаліз та перитонеальний діаліз у собак і котів. Пункція перикарда. Торакоцентез, дренування грудної порожнини. Пункція та катетеризація сечового міхура. Контроль діурезу. Декомпресія, дренування та промивання шлунку і кишечника у собак і котів.	7
8	Розлади гомеостазу в анестезіології (водно-електролітний обмін, кислотно-лужна рівновага). Класифікація, клініка, діагностика, способи корекції. Інфузійна терапія.	8
	Всього	60

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне та письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист курсових робіт.

7. Методи навчання:

- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебатів;
- метод командної роботи, мозкового штурму

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» .

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Загальна і місцева анестезія тварин		
Тема 1. Наука анестезіологія. Історія розвитку. Фізіологія болю. Колапс та шок як загальна реакція організму на травму		
Лекція 1	Розуміти значення дисципліни у формуванні магістра ветеринарної медицини. Знати мету та завдання дисципліни. Історичні етапи розвитку анестезіології. Розуміти фізіологію і патофізіологію болю. Загальну реакцію – відповідь організму тварини на травму. Стрес. Колапс – причини виникнення, патогенез. Шок – причини виникнення. Види шоку. Патогенез шоккових станів. Вміти завчасно діагностувати ці стани та проводити профілактику.	2
Лабораторна робота 1.		12
Самостійна робота 1.		2
Тема 2. Організація анестезіологічного супроводу та інтенсивної терапії в операційних. Фармакологічні засоби та прилади. Загальна анестезія тварин.		
Лекція 2	Знати і вміти організувати анестезіологічний супровід тварин. Знати препарати і методи знеболення. Розуміти особливості анестезії у різних тварин.	2
Лабораторна робота 2.		12
Самостійна робота 2.		4
Тема 3. Місцева анестезія. Види, методи. Показання і протипоказання. Можливі ускладнення. Сучасні підходи.		
Лекція 3	Знати і вміти застосовувати сучасні методи і засоби місцевої анестезії у тварин. Уникати ускладнень.	2
Лабораторна робота 3.		14
Самостійна робота 3.		4
Тема 4. Контроль стану тварини під час анестезіологічного захисту тварини. Моніторинг.		
Лекція 4	Знати і вміти чітко контролювати зміни стану тварин під час анестезії. Застосовувати сучасні прилади і підходи в моніторингу стану тварини під час анестезії.	2
Лабораторна робота 4.		12
Самостійна робота 4.		4
Модульна контрольна робота 1.	–	30
Всього за модулем 1	–	100
Модуль 2. Особливості анестезії у тварин з порушенням гомеостазу. Можливі ускладнення. Реанімація. Інфузійна і гемотрансфузійна терапія в анестезіології тварин		
Тема 5. Анестезіологічний супровід тварин з порушеннями гомеостазу.		
Лекція 5	Вміти проводити анестезію у складних пацієнтів. Аналізувати результати попередніх досліджень. Знати методи і схеми анестезії за умов порушень гомеостазу у тварин.	2
Лабораторна робота 5.		12
Самостійна робота 5.		3
Тема 6. Ускладнення під час анестезії. Термінальні стани. Реанімація.		
Лекція 6	Вміти вчасно виявляти можливі ускладнення при анестезії тварин. Проводити ефективні реанімаційні заходи	2
Лабораторна робота 6.		12
Самостійна робота 6.		4
Тема 7. Інфузійна терапія при анестезіологічному супроводі тварин.		
Лекція 7	Вміти і знати препарати, методи і схеми - проводити інфузійну терапію під час анестезії та реанімації у тварин.	2
Лабораторна робота 7.		12
Самостійна робота 7.		4
Тема 8. Гемотрансфузіологія. Особливості при анестезії тварин з порушеннями гомеостазу		
Лекція 8	Вміти і знати препарати, методи і схеми проведення гемотрансфузії під час анестезії та	2
Лабораторна робота 8.		12

Самостійна робота 8.	реанімації у тварин.	3
Модульна контрольна робота 1.	-	30
Всього за модулем 2	-	100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{залік}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перекладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <http://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=368>);
- підручники, навчальні посібники, практикуми:
- Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії, анестезіології (частина 1). Сухонос В.П., Малюк М.О., Куліда М.А., Солонін П.К., Ткаченко С.М., Ткаченко В.В., Дорошук В.О. – Київ :НУБіП України, 2021. 460 с
- Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії, анестезіології (частина 2) // Сухонос В.П., Малюк М.О., Куліда М.А., Солонін П.К., Ткаченко С.М., Ткаченко В.В., Шупик О.В., Климчук В.В., Тарнавський Д.В. – Київ: НУБіП, 2022 . – 370 с.
- Загальна ветеринарна хірургія: навчальний посібник. Солонін П.К., Куліда М.А., Климчук В.В. – Київ : НУБіП, 2026. – 272с.

10. Рекомендовані джерела інформації

- 1 Veterinary Anesthesia and Analgesia, the 6th Edition of Lumb and Jones. Kurt Grimm. ISBN 9781119830276 Wiley & Sons, Incorporated, John, 2024, 1456p.
- 2 Manual of Small Animal Surgical Emergencies. Filippo Cinti, Matteo Rossanese, Marie Burnek. ISBN 9781962679459 Edra Publishing, 2024, 416p.
- 3 Surgical Techniques in Veterinary Medicine. Maria Muray. ISBN 9781639875092 Murphy & Moore Publishing, 2022, 252p.
- 4 Small Animal Soft Tissue Surgery. Eric Monnet. ISBN 9781119693680 Wiley & Sons, Incorporated, John, 2023, 1040p.
- 5 Surgery of Exotic Animals. Geoff W. Pye ISBN 9781119139584. Wiley & Sons, Incorporated, John, 2022, 480p.